

Тази неделя представям документалния сборник „Държавна сигурност и ЩАЗИ”,

ДС и ЩАЗИ: Убийства по границите и активни мероприятия

Написано от Христо Христов
Неделя, 06 Септември 2015 17:53

едно издание на Комисията по досиетата. Той е включен в издателската програма за 2014 г. на независимия държавен орган, натоварен с разкриването на сътрудниците на тоталитарните комунистически служби, но тъй като беше издаден в края на миналата година, премиерата му се състоя през 2015 г.

Изданието излиза под номер 21 от поредицата на Комисията „Из архивите на ДС“. След първия сборник от 2009 г. [„КГБ и ДС – връзки и зависимости“](#), това е второто документално тяло, посветено на контактите и взаимодействието на Държавна сигурност с друга сродна „братска“ служба от страните в Източния блок.

Две теми се открояват в съдържанието на архивната документация, разкриваща връзките и работата между българската ДС и Министерството на Държавна сигурност на ГДР (Германската демократична република), известно повече под абривиатурата ЩАЗИ.

Безспорно първата е създаването на система от ДС и ЩАЗИ за контрол и възпиране на бягствата на източногерманци на Запад през българските граници (с Югославия, Гърция и Турция).

Още в първите години след започване на изграждането на Берлинската стена през 1961 г. немалък брой граждани на ГДР търсят пътя към свободата, използвайки като туристическа дестинация тогавашната Народна република България (НРБ), смятайки че могат да се измъкнат по-лесно отколкото през Берлинската стена.

НРБ обаче също се оказва добре охраняван „затвор“, чиито граници се охраняват именно с цел хората да не избягат от „хубавия“ социализъм, който обществото строи под диктовката на БКП.

На българската граница не само се задържат нарушителите от ГДР, дръзнали да опитат да я преминат нелегално на Запад, но и се стреля, факт, който мнозина от тях не знаят, а стотици източногерманци заплащат това с живота си.

ДС и ЩАЗИ: Убийства по границите и активни мероприятия

Написано от Христо Христов
Неделя, 06 Септември 2015 17:53

Фрапиращото е, че убийствата на границата, скрити зад евфемизма „търговия с хора” на границата е практика до края на 80-те години, когато Берлинската стена рухва под икономическия и идеологически разпад на комунистическите режими в страните от социалистическия лагер.

Архивните документи, включени в сборника, разкриват методите, средствата и оперативните нива, които ДС и ЩАЗИ използват при организирането на работата срещу бягствата.

Така например са създадени оперативен център на българското Черноморие за провеждането на разследвания на задържани източногерманци, а в граничните застави е организирано бърз разпит на задържани „туристи” от ГДР от войници, владеещи немски.

След първоначалното изясняване на случаите с бягства на източногерманци задържаните са екстрадирани от НРБ в ГДР, където са предавани на ЩАЗИ за основно разследване и осъждане за опит за бягство.

Второто основна тема, която изпъква в изданието, е високото ниво на сътрудничество по линия на активните мероприятия – операции, чиято цел е чрез изработване на фалшиви документи или манипулирани данни или твърдения да се оказва влияние или разпространяват дезинформации в противникови страни. Нещо, което днес е част от актуалния термин хибридна война.

Комунистическият режим се стреми да организира и провежда активни мероприятия в Турция, Гърция и Югославия, а за управлението на Германската единна социалистическа партия в Източен Берлин основните цели са Германската федерална република и САЩ, както и още някои страни от НАТО.

Взаимодействието на Държавна сигурност и ЩАЗИ е толкова добро, че може да бъде поставено на второ място, веднага след взаимодействието на всеки един от двата репресивни органа с КГБ.

ДС и ЩАЗИ: Убийства по границите и активни мероприятия

Написано от Христо Христов
Неделя, 06 Септември 2015 17:53

Архивите разкриват, че в следващите три десетилетия Първо главно управление на ДС е основен източник на ЩАЗИ за агентурно-оперативната обстановка за страните от Балканите – Турция, Гърция, Югославия, Албания и Румъния.

От своя страна ЩАЗИ ревниво пази територията на Западен Берлин и от самото начало дава да се разбере на ДС, че тя няма право да извършва самостоятелни операции в Западен Берлин и да има агентурно присъствие без знанието и разрешението на източногерманските си „другари”.

Хартиеното издание включва 109 фототипно отпечатани документи, а разширеното електронно издание общо 250 архивни документи, като обхващат периода 1956-1989 г.

Както и останалите издания на Комисията сборникът „Държавна сигурност и ЩАЗИ” се разпространява безплатно. Той може да бъде потърсен в офиса на Комисията или неговият разширен електронен вариант да бъде изтеглен от сайта ѝ (<http://www.comdos.bg>).

„Държавна сигурност и ЩАЗИ”, издание на Комисията по досиетата, 2014 г., 512 страници.